

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clarissimi Viri Henr. Zoesii Amersfortii, In Academia
Lovaniensi I. V. D. Et Antecessoris Commentarius In Jus
Canonicum Universum, Sive Ad Decretales Epistolas
Gregorii IX. P. M.**

Zoesius, Hendrik

Coloniae Agrippinae, 1691

Titulus XVII. De filiis presbyterorum ordinandis, vel non ordinandis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62329)

TITULUS XVII.

De filiis presbyterorum ordinandis, vel non ordinandis.

SUMMARIUM.

1. *Causa hujus irregularitatis, & cur ea filiis presbyterorum imputetur.*
2. *Non etiam pari procreant.*
3. *Circa admissionem naturalium quis dispenset.*
4. *Dispensatio simpliciter facta an intelligenda de majoribus Ordinibus.*
5. *Irregularitatem non tollit oculus defectus natalium.*
6. *An eo casu dispenset Episcopus?*
7. *An saltem quoad executionem suscepti ordinis?*
8. *An credendum matri adferenti illegitimum esse.*
9. *Dispensatio non facit habilem, ut quis succedat in Ecclesia aut beneficio patris.*
10. *An nepos recte succedat avo?*
11. *Ascendens recte succedit in beneficium descendens & collateralis.*
12. *Inhabilitas hac non tangit nepotem legitimum ex filio illegitimo.*
13. *Epositus an censendi irregulares.*
14. *Legitimatione tollitur hac irregularitas.*
15. *Etiam quoad Ordines, & Episcopatum.*
16. *Ordinatus aut beneficiatus ante matrimonium parentum an per illud fiat habilis ad celebrandum aut retinendum beneficium?*
17. *Vita probitas, scientia non tollit irregularitatem.*

Inter alia quae ab Ordinibus remouent, est natalium defectus, quem habent filii presbyterorum. * Cujus causa non tam ponitur in infamia eorum, qui sic nati, cum illa non contrahatur nisi ex propria culpa, ut patet ex l. 1. *De his qui notant infamia*, quae hic nulla in talibus liberis est, ut illis imputari nequeat, *can. Nati Dist. 72. Palzor. De spuris cap. 55. laze Pistorius. Quasi juris p. 1. q. 3. num. 20. & seq.* quam in memoria turpitudinis paternae, quae procul à locis sacris remouenda, & quia timere possit ne filius sit paternae turpitudinis imitator. * Non recte obijcies, debuisse potius procreanti imponi haec irregularitatem, in

quo sit culpa; nam non agitur de poena culpa, sed de indecentia; & praecavenda in futurum simili turpitudine. Non consideratur autem in procreante indecentia ulla, praeter delictum, quod alio modo punitur, ut dicitur infra ad 2. *De cohabit. Cleric. & mulierum*] Deinde pater non accipit esse per generationem turpem, sed dat filio, & actio non est in agente sed in passio; ideoque indecentia siue defectus inde natus non est in parente, sed redundat in filium: excepta culpa, quae est quasi immanens in ipso operante. Idem Judicium in aliis, natis ex conjunctione non legitima, vel pro tali non aestimata, de qua infra sit *Qui filii sint legit.* ponit rationis paritas: nisi monasticae vel regulari disciplinae se subiciant, per quam tollitur incontinentiae suspicio. *Nov. 5. in princ. Glos. in c. fin. h. & seculo* tamen aditu ad Praelaturas, citra Pontificis dispensationem, *d. c. fin. & ibi Glos.* Qua in re contigit aliqua mutatio per Sixtum V. qui noluit admitti ad Religionem ex incesto aut sacrilego concubitu natos, nisi ad locum conuersorum. Ratio est in majori turpitudine istius copulae. * Circa admissionem aliorum naturalium, quorum conceptio non est tam turpis, nihil mutatum, nisi quod velit praemitti informationem super vita & moribus. Gregorius xiv. prohibitionem istam Sixti relaxavit, permittens illegitimum admissionem arbitrio superiorum. Vetum ea de re plenius infra ad 11. *De regularib.* Extra monasticam regulam positi ad Ordines non admittuntur, ne quidem minores, nisi ex dispensatione Episcopi. cui hoc permittitur: uti & dispensare super beneficiis, quibus non adnexa cura animarum, aut dignitas, si tamen nullum aliud Canonicum obstat, *c. 1. eod. in 6.* Dispensatio Rom. Pontificis tollit irregularitatem, facitque eos habiles ad majores ordines, & capaces dignitatum ac beneficiorum, quibus adnexa cura animarum, si respondeant mores & merita, *can. Apostolica 12. cum seqq. dist. 6.*

Quod An dispensatio facta super Ordinibus simpliciter, sit intelligenda de majoribus? R. Hoc aliquos velle, ductos eo argumento, quod indefinita oratio aequi polleat universalis: videri tamen, receptius tantum ad minores esse restringendam, quod dispensatio sit strictè interpretanda, *c. 1. eod. in 6.* atque ita restringenda.

restringenda, ut quam minimum recedatur à jure communi. *Glossa in c. Litteras, 14. hoc tit. Specul. De dispensat. §. fin. n. 2.* Pro qua parte videtur facere textus in *c. 2. eod. in 6* ubi frustra Pon. exprimeret, ad omnes Ordines promovendi valeat, si indefinita universaliter æquivaleret. Si tamen cum constituto in minoribus hoc sciens Pont. dispensaret, ejus dispensatio, ne nihil operetur, ad majores traheretur ordines, *arg. c. Si Papa Deprivis, in 6. Abbas in d. e. Litteras n. 6.* Quod si certum ordinem expriserit Pont. ne utique traheretur ad superiorem, quod unius inclusio sit alterius exclusio: quo casu est certum inferiorem ordinem concludi, cum virtute insit. Hinc facta dispensatio ad beneficia non continet alia quàm simplicia, *d. c. 2.*

Occultus defectus natalium ne utique facit cessare irregularitatem, cum non tollat is defectus causam irregularitatis: ut dispensatione nihilominus sit opus, quæ & occulta sufficit. Navarr. in *Summa cap. 27. n. 201.*

Dubitarur, An illo casu dispenset Episcopus? R. Id posse videri per Trid. *Sess. 24. cap. 6. De reform.* quod permittit Episcopis dispensare super irregularitate ex delicto occulto; hoc autem in casibus procedit ex delicto patrum occulto. Et facit, quod ratio Concilii scilicet ad evitanda pericula & scandala, quæ oriuntur ex directione occultorum criminum, quæ sequeretur, si ad Sedem Apostolicam esset eundem, etiam hic obtineat. Contrarium tamen probabilius, non posse Episcopum dispensare: nihil obstante dicto Concilio, quod tantum loquitur de ea irregularitate, quæ contracta ex crimine occulto ejus, qui est irregularis, cujus hoc in casu nullum est crimen, aut culpa, uti dictum. Nec facit, quod hic subsit delictum patrum, quia illud non respexit Concilium, atque eò id trahere, esset torquere ejus verba Ita Navarr. *d. loco n. 194.*

Quid si susceperit Ordinem, an Episcopus dispensabit quoad executionem? R. Hoc velle Navarr. *d. num. 201. & Conf. 4. hoc tit.* propter bonam ejus fidem. Adducit textum in *can. Lugdunensis 1x. quæst. 1.* Probabilius nec posse dispensare Episcopum quoad ascensum ad alios Ordines, ne culpa prosit, nec quoad executionem susceptorum. Ratio est, quod in *cap. 2. eod. in 6.* generaliter negetur Episcopo po-

testas dispensandi quoad majores ordines, cum irregularitas ante contracta non tollatur per Ordinem temerè susceptum, sed nihilominus maneat: nec ullibi pateat data potestas Episcopo dispensandi ea de causa. Et licet ratio sit consentaneum, ut detur, non sufficit tamen ista congruentia sine potestate. Nihil faciente bona fide, nisi quod peccatum minuatur, quod grave committeret, si conscius defectus initiari se fecerit, aut etiam initiatus postea conscius defectus celebrare præsumperit, non habita dispensatione. Non obstat allegatus textus, quia, ut inde liquet, loquitur in diverso casu. Notandum autem hoc in casu non videri incurrisse novam irregularitatem, quod de sit Canon sine quo non inducitur irregularitas, *cap. Is qui De sent. excom. in 6. Covarr. ad Clem. Si furiosus, p. 1. §. 1. num. 3. Innoc. ad cap. Si celebrat, ult. num. 3. inf. De Cler. excom. ministrante.*

Quæri hic etiam potest, An teneatur quis credere matri adferenti illegitimum esse? R. Non tenetur, ut exprimitur *l. 6. De his qui sui vel al. juris sunt, ubi Costal.* quod pro eo sit præsumptio causata per constans inter parentes matrimonium, unde procreatus habetur. Et licet dubium ex dicto matris oriatur, non tenetur tamen propter hoc, qui est in legitima possessione, se illa privare. Ubi nihil facier, quod mater probeatur adultera: nam potuit concepisse legitime, uti & præsumitur, *Alciat, reg. 3. præsumpt. 37. & concurrens possessio ex titulo veri matrimonii, Navarr. d. n. 201.* Facit, quod dictum patris non præjudicet filio, *l. 1. D. De Carbon. edicto:* nisi alia sint indicia sufficientia; ut quia maritus tanto tempore abfuerit, ut non possit videri ex illo conceptus, *d. l. 6.* Quod si filius matris fidem habeat, non poterit ad Ordines ascendere, aut beneficium suscipere, sine dispensatione, quia ageret contra conscientiam, quæ & erronea obligat.

Facit itaque dispensatio habilem ad Ordines, beneficia: non tamen, ut ea obtineat in Ecclesia, cui pater præest, aut præfuit, aut habuit beneficium, solet dispensare Pont. *cap. 2. & 3. hoc tit.* Indignum enim est, patris incontinentiæ memoriam fovere in locis & rebus Deo consecratis, quibus maxime com-

competit puritas sanctorumque. Trid. Sess. 25. cap. 15. De reformat. Multo minus, ut patri succedat in beneficium, quod ne quidem legitime ante sacerdotium genito est datum, qui licet non prohibeatur habere beneficium in Ecclesia, in qua pater ejus habuit, aut praest. praesuitve, cap. 7. hoc tit. quod nihil inconueniens includat, talem filium in eadem cum patre Ecclesia stare; neuiquam tamen admissum, ut immediate ei succedat, cap. 10. & 11. hoc tit. ne quod maxime respicit Ecclesia, fiant beneficia hereditaria: transirent enim hac via ad indignos, can. Apostolica viii. q. 1. Dispensat tamen Pont. ex aulla, cap. pen. hoc tit. Mediate succedat in idem beneficium nihil continere vitii rescripti Alexander III. cap. 7. & 11. hoc tit. Verum Clemens vii. dicitur istam Alexandri Constitutionem immutasse, & prohibuisse, ne filius, etiam post aliam personam intermediam, in idem beneficium possit succedere, & hoc ut omnis officionis occasio, quae inde nasci solet, evellatur.

10 Q. An nepos succedat avo? R. Glossam in d. cap. 11. hoc tit. id negare, ratione prohibita successione, quae est in nepote: contrarium tamen esse probabilius, quod C. non non faciat mentionem nisi filiorum, quorum nomine non veniunt nepotes, praecipue in odiosis, quae non extendenda. Eaque est sententia Joan. Andreae & Abb. d. e. 11. quae procedit, quando nepos filio vivo, succedit avo, quod non possit videri successio: secus, si filio defuncto, quod tunc jure communi videatur succedere. Innoc. d. e. 11.

11 Potro ascendens potest immediate succedere in beneficium descendens, aut collateralis, cum id non appareat prohibitum: loquuntur enim Canones tantum de filiis succedentibus patri. Ut non sit extendendum ad ascendentes, aut collateralis, cum odiosa non ferant extensionem, & cesset puritas rationis, quia successio filii in locum patris est ordinata, non etiam contra. Nam et si is, D. De inoffic. testam. Quo modo & frater poterit obinere beneficium fratris sui, etiam immediate, quia id verum non reperitur. Glos. d. loco.

12 Illud quaesitum est, An supradicta inhabilitas tangat nepotem legitimum ex filio illegitimo? R. Non videri, cum nec verba Cano-

nis id exigant; loquitur enim de filiis presbyterorum, hic autem agitur de odiosis: nec ratio subest, quod scilicet putentur secuturi paternam incontinentiam, quae non convenit nepoti, cujus pater non fuerit incontinens, ut neque eum debeat tangere dicta inhabilitas. Nec facit, quod Trid. Sess. 25. de reformat. c. 15. utatur verbis, longissime arceatur: nam seipsum potest explicat, tantum agens de filiis illegitimis, eosque removens ab omni officio & ministerio Ecclesiae, in qua pater beneficium habuit. Ita ut, cum nec jura vetera inhabilitent talem nepotem, nec novum per Trid. inductum sit dicendus habilis. Et ita tenet Navarr. hoc tit. Conf. 9. & 10. & decilum tradit Papon. lib. 21. Arrest. tit. 3. Arr. 4. Contra vult Lopez, in Practica sua Criminali cap. 48.

Moverur hic alia quaestio, An illegitimi sint censendi, atque ideo irregulares, expositi? R. Sola expositione non contrahitur irregularitatem; si alias de parentibus constet: sin ignorentur, rem esse admodum controvertam, ut quidam graves auctores eam relinquant indecisam. Pro negativa parte facit regula juris, quae habet, in dubiis semper esse benigniora praeferenda; praesumendum quem esse bonum, qui non probatur malus, Glos. in cap. Cum deputati inf. De judic. Facit, quod contingat etiam legitime conceptos exponi, propter parentum inopiam, ut patet ex cap. unico inf. De infantib. expos. cum dicatur ibi expositos liberari à patria potestate: ut ea sit praesupponenda contracta ex nuptiis. Facit & in simili regula, quae mavult nocentem absolvi, quam innocentem damnari; & in dubio in favorem prolis esse judicandum, cap. Tenore inf. Qui filii sint legis. Quam opinionem volunt plane procedere quoad saecularia, arg. l. 3. Cod. De infant. expos. & quoad Ordines bona fide susceptos, quorum executio non est suspendenda, cum in dubio praesumatur pro possessore, & negans alicui adesse qualitatem requisitam, id ipsum probare debeat. Aliud dicendum quoad Ordines suscipiendos, qui non conferuntur nisi iis, qui apparent legitimi: non apparent autem tales, cum status eorum sit dubius, quae res ponit quamdam indecentiam. Covar. ad Clem. Si furiosus, p. 1. in princ. m. 9. Illi autem, quorum ignorantur pa-

rentes, si habeantur ut legitimi, relinquendi suae conscientiae, & possunt se reputare ut legitimos, quia melior est conditio possidentis praecipue post ordinationem. Quod si infamantur, ut illegitimi, eis incumbit purgatio: facit enim fama contra eos praesumi, quamvis non teneatur quis in dubio credere se illegitimum, ut dictum supra, *nu. 12.*

Haec de defectu natalium: quem tolli per dispensationem Pontificiam, uti & irregularitatem ex eo procedentem, dictum est: imò & in aliquibus per Episcopalem, neutriquam verò per Imperialem, cum irregularitas non civilis, sed Ecclesiastica sit fori.

14 Facit & cessare eam legitimatio, quae est natalium restitutio, ea praecipue, quae fit per subsequens matrimonium, cum faciat videri natum quasi ex legitimo toro, ut dicitur infra, *ad tit. Qui filii sunt legit.* quatenus tempore conceptionis inter parentes potuit esse matrimonium, ut ibidem dicitur. Idem effectus tribuitur legitimationi per rescriptum Pont. qui ut est supra jus humanum, ita potest impedimenta ab eo posita tollere, legitimando & habilitando personam adfectam.

15 Sed quaeritur, An ita legitimatus fiat habilis ad Ordines, etiam Episcopatum? Resp. Id dicendum esse, non requisita nova dispensatione; quia legitimatio, sive de jure communi per matrimonium subsequens, sive de jure speciali per rescriptum simpliciter facta, continet dispensationem totalis defectus natalium, cujus effectus erat inhabilitas ad Ordines, beneficia, dignitates: ut, defectu simpliciter sublato, sit dicendus sublatus & ejus effectus etiam quoad Episcopatum. Nihil obstat, quod requiratur, ut Episcopus sit ex legitimo toro, *c. 7. sup. tit. 6.* nam talis habetur per legitimationem, *c. Tanta inf. Qui filii sunt legit.* ubi Glof. *V. legitimi*, dicit eos haberi legitimos quoad ordines & honores, quod per matrimonium omnia praecedentia sunt purgata: quod & adferit Glof. in *c. innormis 20. P. conjugato sup. d. tit. 6.* Non obstat etiam *d. c. 20.* nam ex eo, licet dubia sit ejus lectio, satis patet, ibi non fuisse matrimonium initum inter parentes, ut dispensatio ibi requiratur. Nihil quoque facit, quod dispensatio simpliciter in Ordinibus non referatur ad majores, aut ad digni-

rates: quia illa est partialis tantum, ut restringatur: haec autem totalis.

Quaeritur etiam, An ante parentum matrimonium ordinatus, aut beneficio donatus, per illud subsequens fiat habilis ad celebrandum in susceptis, aut retinendum beneficium? R. Quantum ad beneficium attinet, illud dicendum male collatum, quippe inhabili, nec prodesse subsequenter habilitatem, cum ea non adfuerit tempore collationis, uti requiritur, *cap. Si eo tempore 9. De rescriptis in 6.* qua de re latius infra, *tit. De praeben.* Quantum ad Ordinis suscepti, qui characterem imprefit, executionem, posse videri non impediri, utpote jam sublato impedimento, quod obstabat, scilicet irregularitate causata per defectum natalium, qui sublato non potest non cessare ejus effectus. Quo facit, quod dictum supra hoc *tit. nu. 7.* ex ordinatione illegitimi citra dispensationem non contrahit eo novam aliquam irregularitatem aut suspensionem, quod Canon desit. Ut sublato antiquo impedimento per legitimationem, non possit subsistere aliud, quod impediat, quamvis ordinatio non fuerit citra peccatum, eo gravius, quo gravior defectus. Est tamen haec opinio valde dubia.

Tribus itaque modis aufertur irregularitas, ex defectu natalium procedens, scilicet ingressu in Religionem, dispensatione & legitimatione. * Vita probitas, scientia, aliaque dotes, licet faciant tolli posse irregularitatem, ex certa tamen & indubitata scientia eam ex se non tollunt, ut patet ex *d. c. Innormis 20. sup. tit. 6. & c. Litteras 14. h. t.* quae loca praesupponunt istas dotes, ut accedat dispensatio.

TITULUS XVIII.

De servis ordinandis, vel non.

SUMMARIUM.

1. Servi cur ordinari prohibeantur.
2. Servus Domino consentiente recte ordinatur.
3. Consensus an requiratur absolutus & simplex?
4. Quia si ordinatus fuerit Domino nesciente?

§. Or-